

Møteinnkalling

Utvalg: Rohkunborri nasjonalparkstyre
Møtested: , E-post møte
Dato: 05.03.2014
Tidspunkt:

Eventuelle spørsmål til sakene kan rettes til tlf.: 91328614.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 2/14	Avslag på søknad om bruk av snøscooter i Rohkunborri nasjonalpark i forbindelse med militær øvelse Cold Response 2014		2014/1535
ST 1/14	Innvilget dispensasjon til bruk av snøscooter i forbindelse med merking av dispensasjonstrase fra Bihppas til Geavdnjajavri i Rohkunborri nasjonalpark		2014/1533

Arkivsaksnr: 2014/1535-2

Saksbehandler: Asgeir Kvalvåg Blixgård

Dato: 04.03.2014

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rohkunborri nasjonalparkstyre	2/14	05.03.2014

Avslag på søknad om bruk av snøscooter i Rohkunborri nasjonalpark i forbindelse med militær øvelse Cold Response 2014

Forvalters innstilling

Søknad om bruk av snøscooter til øvelse i Rohkunborri nasjonalpark avslås. Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 48, jfr. § 77 og forskrift for Rohkunborri nasjonalpark av 25. februar 2011.

Vedtaket begrunnes med at motorferdsel er forbudt i nasjonalparken, og at det ikke er hjemmel i forskriften, for nasjonalparken, til å gi tillatelse til bruk av snøscooter i forbindelse med militær øvelse. Nasjonale retningslinjer gir klare føringer om at militære øvelser som hovedregel ikke skal foregå i nasjonalparker.

Det er lagt til grunn at søknaden omfatter store deler av nasjonalparken med opp til 30 snøscootere. Motorferdselen vil stride mot formålet med nasjonalparken om å bevare landskapet. Det er også lagt til grunn at den omsøkte aktiviteten kan skape presedens for at andre søker på samme grunnlag og skaper en samlet belastning som vil uthule verneformålet.

Det vises til at områder utenfor nasjonalparken er godt egnet for aktiviteten slik det også nevnes i søknaden.

Vedtaket kan påklages innen tre uker til Klima og miljødepartementet. Eventuell klage sendes gjennom Rohkunborri nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

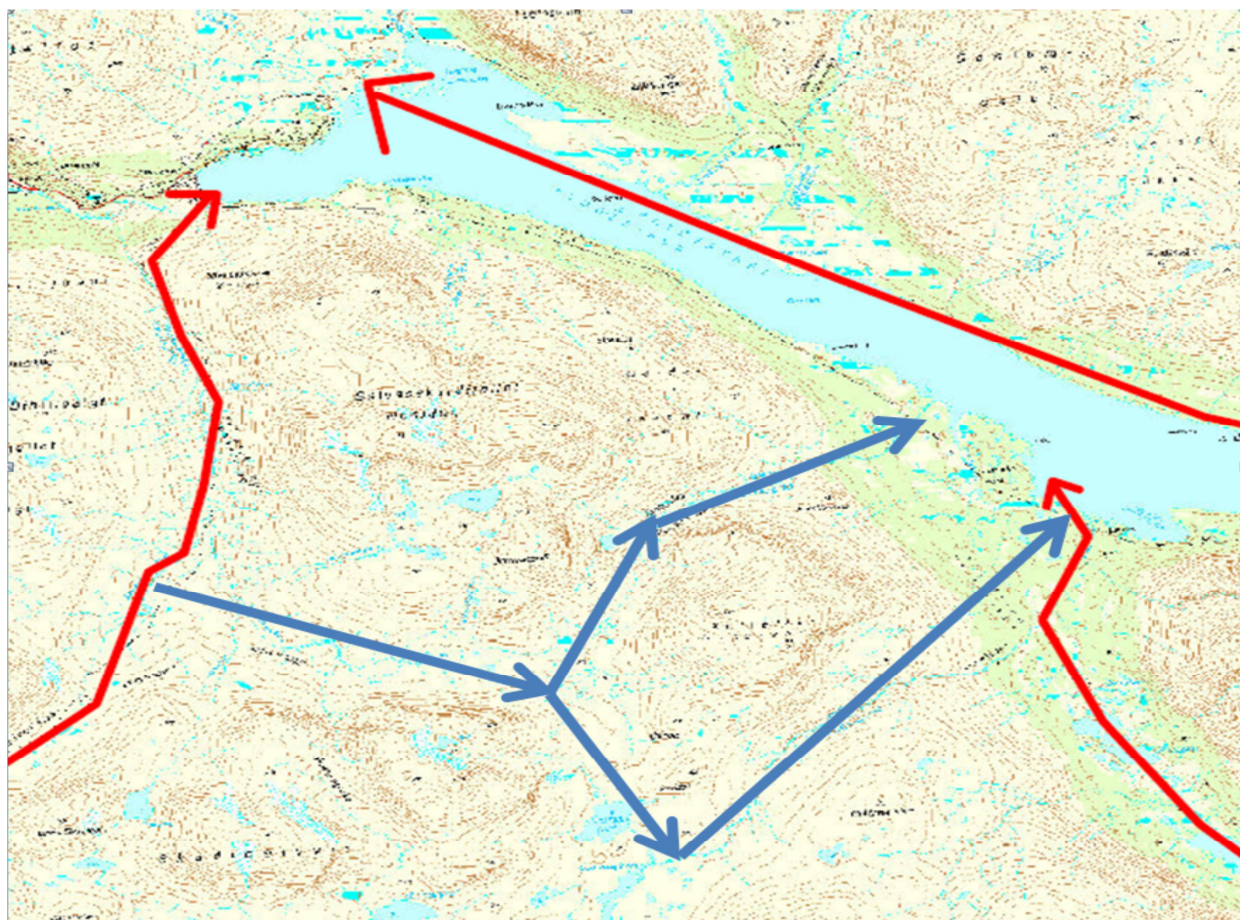
Søknaden

Forsvaret har fått en henvendelse fra en svensk avdeling om mulighet for ferdsel med snøscooter gjennom Rohkunborri nasjonalpark.

Det framgår av søknaden at: «Sverige deltar med to bataljonsenheter på øvelse Cold Response 2014. En panserbataljon og en jegerbataljon. Sistnevnte vil innledningsvis ha som oppdrag å infiltrere "fiendtlig" terreng uten å bruke veisystemer. I denne sammenhengen har de behov for å kunne kjøre i Rohkunborri nasjonalpark. Avdelingen er lett oppsatt med scooter som kjøretøy.»

Det diskuteres videre at: «Det er mulig å krysse grensen uten å komme i berøring med nasjonalparker. Det vil bli gjort over Leinavatn og Altevatn, samt gjennom Stordalen til Bones. Men for å kunne rykke fram i lavereliggende lende, er det nødvendig å ha kontroll på terrenget rundt. I den sammenhengen søkes det om å benytte snøscooter iht vedlagte kartskisse. Skisser er noe uklar, men behovet er å kunne krysse grensen ved Lappjordhytta og kjøre mot Salvasskardet, videre ned Krokdalen og øst for Kufjellet til Stordalen. Samt at styrken som krysser grensen ved Leina, ønsker å kunne benytte trase over Geavdna og ned Stordalen. Avdelingen opererer normalt i grupper på 6-8 scootere. Hovedstyrken vil opptre samlet med inntil 30 scootere samlet. Det er mulig å følge et spor så lenge de er innenfor parken. Andre tiltak som kan gjøre aktiviteten mer tilpasset til vernebestemmelser, er også aktuelle.»

«Det søkes om tillatelse til motorisert ferdsel i Rohkunborri nasjonalpark iht vedlagte kartskisse med forklaring. Aktiviteten vil foregå i tidsrommet 6-9 mars. Returtransport vil forgå fredsmessig, og det vil dermed ikke være behov for å kjøre i nasjonalparken.»

Kartskisse som følger søknaden.

Regelverket for nasjonalparken

Rohkunborri nasjonalpark ble vernet ved kongelig resolusjon 25. februar 2011. Formålet med nasjonalparken er å bevare et stort naturområde med et særegent landskap for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander i et vidt spenn av naturtyper fra frodige gråorheggeskoger, urskogspreget bjørkeskog og høgstaudeskoger, store våtmarksområder og ferskvannsmiljø med opprinnelig dyre- og plantesamfunn til alpine naturtyper med canyon i Sjødalen. Fjellreven er en art det skal tas spesiell vare på.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnet.

Nasjonalparken har en egen forskrift. Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt jfr. forskriften § 3 pkt 6.1. Det er ikke hjemmel i forskriften til å gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med øvelse. Det er imidlertid en åpning til gjennomføring av militær operativ virksomhet etter pkt. 6.2. Dette punktet dreier seg ikke om øving.

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten mulighet til å gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål, og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter om dispensasjon etter Naturmangfoldloven § 48. Dette gjelder kunnskapsgrunnet (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Motorferdsel er generelt forbudt i Rohkunborri nasjonalpark og det er ikke hjemmel i forskriften til å gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med militær øvelse. Søknaden er derfor vurdert etter naturmangfoldloven § 48 som gir forvaltningsmyndigheten mulighet til å gjøre unntak fra et vernevedtak. Det er to vilkår for å gi dispensasjon etter denne bestemmelsen og begge vilkårene må være oppfylt for at dispensasjon kan gis:

- 1) Tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig
- 2) Tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål

I følge rundskriv fra Direktoratet av november 2011 er dette en snever dispensasjonsadgang. Hensynet til verneverdiene skal være overordnet.

Et vilkår er at tiltaket ikke strider mot formålet med vernet eller legger grunnet for en utvikling som på sikt kan skade verneinteressene. Det må derfor vurderes om tiltaket strider mot de overordnede målsettinger for verneområdet eller mot verneformålet samlet sett.

Det søkes om å bruke snøscooter i øvelse der jegerbataljonen innledningsvis vil ha som oppdrag å infiltrere "fiendtlig" terreng med opp til 30 snøscootere. Det vurderes slik at dette vil medføre omfattende motorferdsel og støy i store deler av nasjonalparken. Denne aktiviteten vil påvirke et særpreget landskapsrom. Det oppfattes også slik at dersom "fienden" oppdages inne i verneområdet kan dette medføre tiltak som kan føre til stridslignende aktivitet i nasjonalparken.

I 2013 ble det diskutert i hvilken grad det kunne gis dispensasjon til å gjennomføres øvelser til fots i nasjonalparkene. Fylkesmannen hadde tidligere sammen med forsvaret kommet fram til at grupper under 15 mann ikke trengte dispensasjon fra verneforskrift. Det ble gitt avslag til en større gruppe som søkte dispensasjon til skimarsj gjennom Øvre Dividal Nasjonalpark. Det ble etter dette en diskusjon om hvordan man skulle behandle slike saker. Det er imidlertid stor forskjell på å ta seg fram på ski og det å utelukkende bruke snøscooter med et slikt omfang.

Det vurderes slik at omfattende motorferdsel her klart vil stride mot sentrale deler av vernformålet, både når det gjelder bevaring av et særpreget landskap og naturvennlig friluftsliv. Den omsøkte aktiviteten kan også stride mot formålet med bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter om dispensasjon etter Naturmangfoldloven § 48. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Kunnskapsgrunnlaget tilsier at motorferdsel og støy påvirker et landskapsrom og forstyrrer friluftsliv. Føringer sier at forsvaret ikke kommer i en særstilling i forhold til andre brukere og må innordne seg de restriksjoner vernebestemmelsene setter. Andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag og skape presedens for en uthuling av verneformålet. Føre – var prinsippet legges derfor til grunn for å unngå en utvikling som på sikt skader verneformålet.

Dette er en ny nasjonalpark og nasjonalparkstyret vil være restriktive og forvalte den slik at verneformålet blir opprettholdt. Det nevnes ellers at fylkesmannen planlegger et felles møte med forsvaret der slike saker også skal tas opp.

På grunnlag av denne vurderingen vurderes det slik at søknaden fra forsvaret ikke oppfyller kravet i naturmangfoldloven § 48 til å gi dispensasjon fra et vernevedtak, og søknaden avslås.

Arkivsaksnr: 2014/1533-1

Saksbehandler: Asgeir Kvalvåg Blixgård

Dato: 04.03.2014

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rohkunborri nasjonalparkstyre	1/14	05.03.2014

Innvilget dispensasjon til bruk av snøscooter i forbindelse med merking av dispensasjonstrase fra Bihppas til Geavdnjajavri i Rohkunborri nasjonalpark

Forvalters innstilling

Rohkunborri nasjonalparkstyre innvilger tillatelse til å bruke snøscooter for nødvendig transport av utstyr og stikker for merking av dispensasjonstrase fra grensen til Rohkunborri nasjonalpark (Bihppáš) fram til neset mellom Eartebealjavri og Geavdnjajavri. Vedtaket er fattet i medhold av forskrift for Rohkunborri nasjonalpark av 25. februar 2011 § 3 pkt 6.1. og Naturmangfoldlovens § 48 jfr. § 77. Selve merkingen skjer i medhold av § 3 pkt. 1.2b.

Vedtaket er fattet med følgende vilkår:

1. Formålet med kjøringen er merking/stikking av dispensasjonstrase fra Bihppáš fram til stoppskilt ved neset mellom Eartebealjavri og Geavdnjajavri og innsamling av merker/stikker etter sesongen.
2. Tillatelsen gjelder tur-retur hhv en tur i perioden fra 4. mars t.o.m 15. mars 2014, og en tur i perioden fra 20. april t.o.m 7. mai 2014. Dato for kjøring skal påføres denne tillatelsen, før kjøring, og bringes med under kjøring.
3. Tillatelsen gjelder for bruk av inntil 3 snøskutere på snødekt mark fra nasjonalparkgrensen etter avtalt trase ned til Bardu jeger- og fiskeforening sin hytte ved Geavdnjajavri.
4. Det skal meldes fra til oppsynet (SNO) senest dagen før turen tar til. Dette kan gjøres pr e-post til Torbjorn.berglund@dirnat.no eller pr. telefon til: 91622022.

Tillatelsen gjelder ikke kjøring videre ut på isen for å fiske. Tillatelsen gjelder ikke kjøring på barmark.

Før kjøringen kan gjennomføres må det også foreligge en dispensasjon fra motorferdselloven. Søknad om dette behandles av Bardu kommune.

Vedtaket kan påklages innen tre uker til Klima- og miljødirektoratet. Klagen rettes til Rohkunborri nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Dispensasjonstraseen over Bihppáš fra nasjonalparkgrensen og fram til Eartebealjvári – Geavdnjávri merkes årlig. Dette oppdraget har tidligere blitt gjennomført av Bardu motorferdselsforening. Foreningen har søkt om dispensasjon til gjennomføring av merkingen også i år.

Regelverk

Rohkunborri nasjonalpark ble vernet ved kongelig resolusjon 25. februar 2011. Formålet med nasjonalparken er å bevare et stort naturområde med et særegent landskap for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander i et vidt spenn av naturtyper fra frodige gråorheggeskoger, urskogspreget bjørkeskog og høgstaudeskoger, store våtmarksområder og ferskvannsmiljø med opprinnelig dyre- og plantesamfunn til alpine naturtyper med canyon i Sördalen. Fjellreven er en art det skal tas spesielt vare på. Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Nasjonalparken har en egen forskrift. Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt jfr. forskriften § 3 pkt 6.1. Videre er verneområdet i følge § 3 pkt 1.1 "...vernet mot inngrep av enhver art...". Pkt 1.2 b sier allikevel at pkt 1.1 ikke er til hinder for: "Vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med forvaltningsplan". Det tolkes dithen at merkingen av denne traseen kommer inn under dette punktet ettersom traseen var etablert lenge før vernet, og at bruken av denne ble avklart med Direktoratet for naturforvaltning.

Naturmangfoldlovens § 48 gir hjemmel for å gi dispensasjon fra et vernevedtak for tiltak som ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Søknaden er derfor vurdert i forhold til § 48 i naturmangfoldloven.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om tillatelser etter verneforskrifter. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Før planarbeidet med Rohkunborri nasjonalpark startet opp var det etablert en praksis at det ble gitt dispensasjon fra motorferdselloven for å kjøre snøscooter for transport av utstyr for overnatting i forbindelse med fiske på isen på Eartebealjávri og Geavdnjávri. Dispensasjonen ble gitt til personer med alder over 70 år eller med hjemmel i 5b i motorferdselloven som gjelder funksjonshemmede. Dispensasjonene ble gitt for kjøring etter en bestemt trase fra Altevátn over høydedraget Bihppáš og ned til kanten av Eartebealjávri, et vatn som ligger i forlengelsen av Geavdnjávri i øst. Det ble gitt tillatelse til to turer hvert år pr søker.

Når Fylkesmannen meldte oppstart på planarbeidet med nasjonalparken var dette området

opprinnelig ikke med i nasjonalparkplanen (St.melding 62 1991-92). Bardu kommune tok imidlertid initiativ til at planene ble utvidet slik at Geavdnjajávri - Eartebealjávri også ble med i forslaget til nasjonalpark, og nå inngår i nasjonalparken som ble vedtatt i Kgl. res. 25.2.2011.

Under planarbeidet var scootertrafikken over Bihppáš et tema som ble diskutert. Folk i Bardu var skeptisk til å innlemme Geavdnjajávri i nasjonalparkplanen fordi man var redd for å miste denne muligheten for transport til isfiske på Geavdnjajávri- Eartebealjávri. I dialogen med brukere under planarbeidet ble det formidlet at dette skulle man finne en løsning på. Dette ble også avklart med Direktoratet for naturforvaltning under planarbeidet, og det ble opprettet et eget punkt i forskriften som gir hjemmel til å tillate bruk av beltekjøretøy på snødekket mark for nødvendig transport for fiske i Geavdnjajávri-Eartebealjávri etter trase i henhold til forvaltningsplanen. Det ble også formidlet at det måtte legges opp til en restriktiv praksis når området ble vernet som nasjonalpark. Forvaltningsplan for nasjonalparken foreligger ennå ikke men vil bli utarbeidet så snart som mulig.

I høringsdokumentet for forslaget til nasjonalparken var det en skisse til forvaltningsplan med følgende tekst for dette temaet: «Forslaget til forskrift for nasjonalparken åpner for at det skal kunne gis dispensasjon fra verneforskriften til bruk av snøskuter på vinterføre for nødvendig transport av båt og utstyr i forbindelse med fiske på Geavdnjajávri. Antall dispensasjoner skal begrenses og transporten skal skje etter bestemte traseer i henhold til forvaltningsplanen. Arbeidet med forvaltningsplan skal avklare nærmere hvordan denne aktiviteten skal reguleres. Det skal tas spesielt hensyn til formålet med nasjonalparken og å redusere konflikt med andre brukere». Før nasjonalparken ble opprettet var altså traseen i bruk for isfiske. Den ble også merket med stikker fra Altevatn til Eartebealjávri. Merkingen vil også nå kunne bidra til kanalisering av trafikken og bidrar til at folk kan ta seg over fjellet på en trygg måte, og samtidig følge samme trase og på den måten plasserer støyen i et begrenset område.

På bakgrunn av dette kan det vurderes å gi tillatelse til bruk av snøscooter over Bihppáš for merking av dispensasjonstraseen til Eartebealjávri etter § 48 i Naturmangfoldloven.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter om tillatelser etter verneforskrifter. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Siden det allerede er etablert en tradisjon med bruk av snøscooter i området er det ikke aktuelt å bruke føre-var prinsippet. Det legges opp til en mer restriktiv praksis enn det som har vært tilfelle frem til nasjonalparken ble vedtatt. Dette vil føre til en mindre samlet belastning på området. Det vil trolig på sikt føre til en utvikling som reduserer motorferdselen i området. Det vurderes slik at tiltaket ikke vil forringe miljøet jfr § 11 så lenge ferdselen skjer på snødekt mark. Bruk av snøscooter til tiltaket vil være den mest hensiktsmessige metoden. Søknaden er vurdert i forhold til påvirkninger på verneformål og verneverdier i nasjonalparken.

Bruk av snøscooter på snødekt mark vil ikke skade verneverdier knyttet til vegetasjon. Det er usikkert når snøen smelter i det området, og det kan oppstå førefall og bli barmark allerede i april. Det er derfor viktig at den merkede traseen følger lende med godt snødekke og at stikkene tas inn i tide. For å unngå at kjøringen medfører skade på vegetasjon må det settes vilkår om at tillatelsen kun gjelder kjøring på snødekket mark og ikke skader vegetasjonsdekket. Det foreligger ikke kunnskap om at det er hekke- eller yngleplasser for sjeldne arter langs den

traseen det skal merkes. Det vurderes slik at merkingen ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig eller stride mot nasjonalparkens formål med å ta vare på naturverdier.

Det er også en del av formålet at allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Trafikk fra snøscooter kan forstyrre friluftsliv. Scootertrafikken over Bihppáš har vært et hjelpemiddel for at folk med funksjonshemninger også kan få oppleve isfisket på Geavdnjávri og nyte friluftslivet her. Den innfallsporten som brukes mye av turgåere i denne delen av nasjonalparken går via Stordalen. Merkingen vil imidlertid medvirke til at ferdselen kan gjøres på en trygg måte i område hvor det kan bli mye dårlig vær. Traseen brukes også noe av funksjonsfriske folk på ski der løypa bidrar til en lettere ankomst fra Altevatn til Eartebealjávri.

Sesongen 2012 gjennomførte SNO merkingen av denne traseen for å se nærmere på praksisen. Det er imidlertid ingenting i veien for at motorferdselsforeningen fortsatt kan gjøre denne jobben. Rohkunborri nasjonalparkstyre har gjort vedtak om at stoppskiltet kan flyttes til området mellom Eartebealjvari og Geavdnjávri. Når merkingen/stikkene skal samles inn i slutten av sesongen nærmer det seg kalvingstid. Før turen bør det derfor tas kontakt med reindriftsutøverne i området.

På grunnlag av denne drøftingen vurderes det til at søknaden ikke påvirker verneverdiene i nasjonalparken nevneverdig eller strider mot vernevedtakets formål. Søknaden innvilges derfor med vilkår.